

Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Clikcando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas , un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corriente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano	José Santiago Gómez Fraiz
Secretaria	Gonzalo Caballero Míguez
Vicedecano de Organización Académica	Fernando Comesaña Benavides
Vicedecana de Calidade	Raquel Arévalo Tomé
Vicedecano de Relacións Internacionais	Jorge Vila Biglieri
Vicedecana de Adaptación ao EEES	Carlos M ^a Fernández-Jardón Fernández

(*)

(*)

Grao en Economía

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01101	Ciencia política: Ciencia política	1c	6
V03G100V01102	Economía: Principios de economía I	1c	6
V03G100V01103	Historia: Historia económica	1c	6
V03G100V01104	Matemáticas: Matemáticas I	1c	6
V03G100V01105	Economía: Técnicas de economía aplicada	1c	6
V03G100V01201	Dereito: Dereito mercantil	2c	6
V03G100V01202	Economía: Economía mundial	2c	6
V03G100V01203	Economía: Principios de economía II	2c	6
V03G100V01204	Empresa: Economía de empresa	2c	6
V03G100V01205	Estatística: Estadística I	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política: Ciencia política				
Materia	Ciencia política: Ciencia política			
Código	V03G100V01101			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Rojo Salgado, Argimiro			
Profesorado	Rojo Salgado, Argimiro			
Correo-e	rojo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/rojo			
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A3	Coñecer o marco institucional da economía
A4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
A5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B11	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender el fenómeno y proceso político en general y, dentro de él, al Estado, en su origen y devenir histórico, en su estructura y función actuales, en su dinámica y también en su crisis y tendencias de evolución futura.	A3	B6
-Identificar los ámbitos y contenidos de interrelación existentes entre la realidad político-institucional multinivel (local, autonómica, estatal y supraestatal) y la realidad económica.	A4	B10
-Comprender la relación directa que existe entre las decisiones que afectan los comportamientos económicos y los centros de imputación política de tales decisiones	A5	B11
(*)	A8	

Contidos	
Tema	
INTRODUCCIÓN	1. Qué es la política. Los grandes temas de la ciencia política. La interacción entre política y economía.
PARTE I. EL ORIGEN DE LA ORGANIZACIÓN POLÍTICA Y LOS MODELOS HISTÓRICOS DE ESTADO	2. Origen y evolución de las formas políticas. 3. El Estado como modelo de organización política: concepto, elementos constitutivos y evolución histórica. 4. Las grandes ideologías políticas contemporáneas. 5. El Estado social, democrático y de derecho.
PARTE II: LA ORGANIZACIÓN INSTITUCIONAL Y TERRITORIAL DEL ESTADO DEMOCRÁTICO	6. La Constitución. 7. Los Derechos fundamentales. 8. El principio de división de poderes y la distribución funcional del poder: las instituciones del Estado. 9. Las relaciones entre instituciones y las formas de Gobierno. 10. La distribución territorial del poder: las formas de Estado.
PARTE III: ACTORES Y DINÁMICA POLÍTICA DEMOCRÁTICA.	11. La Democracia. ¿Qué es?, ¿Qué condiciones requiere? ¿Cómo funciona? 12. Representación política y elecciones. Las fórmulas electorales. 13. los partidos políticos. Los grupos de interés.
PARTE IV. EL SISTEMA POLÍTICO ESPAÑOL	14. Los antecedentes históricos. Principales instituciones políticas actuales. El modelo autonómico. España en el mundo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	60	90
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Las clases prácticas servirán para que el alumno pueda transitar de la teoría a la práctica, aplicando al caso propuesto (el sistema político de un país, una institución, hecho o proceso político) la doctrina y conocimiento teórico adquirido. También servirá para profundizar en cuestiones consideradas relevantes, bien sea respecto de contenidos que figuran en el programa o bien de acontecimientos sobrevenidos de naturaleza politológica. Como métodos complementarios de aprendizaje se utilizarán alternativamente diferentes técnicas didácticas como el debate dirigido (o intercambio de ideas sobre un tema susceptible de diversas interpretaciones, previamente preparado), el foro (o discusión de todo el grupo), el role-playing (donde cada alumno o grupo ha de asumir un papel, pensando y actuando de acuerdo con él), estudio de casos, el Phillips, etc. Se fomentará la participación activa de los alumnos en todas las sesiones presenciales, y se considerará un mérito de cara a la calificación final
Titoría en grupo	En este tipo de sesiones se considerará como actuación prioritaria la comunicación personalizada con el alumno, a efectos de detectar e identificar posibles problemas o disfunciones respecto del proceso de aprendizaje; un proceso en el que el alumno es el protagonista y el profesor guía y acompaña. Al mismo tiempo, en estas sesiones se abordarán aquellas cuestiones que presenten algún grado de dificultad, singularidad o excepcionalidad dentro de la temática general del programa.
Sesión maxistral	En consonancia con los principios pedagógicos generales del aprendizaje y con la metodología docente utilizada tradicionalmente por esta área de conocimiento, y teniendo en cuenta los objetivos apuntados, las clases teóricas tendrán siempre como referencia fundamental la doctrina y postulados vigentes, reflejando al mismo tiempo la aportación personal, fruto natural del trabajo, la investigación y la observación atenta y continuada. La impartición de la asignatura se hará desde una perspectiva científico-política, esto es, realista más que normativa, aunque no agobiadamente empírica y factualista.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Tutorías individuales, que terán lugar no Despacho 131, e no transcurso das cales o alumno poderá facer consultas relacionadas coa materia. -Tutorías vía correo electrónico, principalmente para suscitar cuestións de carácter urxente ou especial actualidade. -Plataforma TEMA (http://fatic.uvigo.es), na que se poderán consultar e baixar documentación (artigos, informes...) e información (incidencias, avisos...) relacionadas coa materia. -Tutorías en grupo: Nestas tutorías realizaranse diversas actividades (consultas, avaliación e debate en torno á metodoloxía utilizada, temática de especial complexidade...), e das que se informará previamente aos alumnos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tutorías individuales, que terán lugar no Despacho 131, e no transcurso das cales o alumno poderá facer consultas relacionadas coa materia. -Tutorías vía correo electrónico, principalmente para suscitar cuestións de carácter urxente ou especial actualidade. -Plataforma TEMA (http://fatic.uvigo.es), na que se poderán consultar e baixar documentación (artigos, informes...) e información (incidencias, avisos...) relacionadas coa materia. -Tutorías en grupo: Nestas tutorías realizaranse diversas actividades (consultas, avaliación e debate en torno á metodoloxía utilizada, temática de especial complexidade...), e das que se informará previamente aos alumnos.

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Resolución de problemas
e/ou exercicios

Terase en conta na
avaliación continua ata
un 40

Actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos
deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os
coñecementos teóricos e prácticos da materia

Titoría en grupo

Terase en conta na
avaliación continua ata
un 40

Durante as mesmas, recompilaranse datos sobre a participación do
alumno, baseados nun listado de condutas ou criterios operativos que
faciliten a obtención de datos cuantificables.

Sesión maxistral

Terase en conta na
avaliación continua ata
un 40

Asistencia as clases

Probas de resposta longa,
de desenvolvemento

O exame final consistirá nunha serie de preguntas encamiñadas a
verificar o grao de asimilación e aprendizaxe por parte dos alumnos
dos principais contidos da materia, e abranguendo varios niveis de
complexidade e profundidade (coñecemento, comprensión, aplicación,
valoración...).

60

Outros comentarios sobre a Avaliación

La evaluación ha de programarse en consonancia con los objetivos y medios, y de acuerdo con ellos. Su realización constituye la última fase del proceso de aprendizaje, y debe entenderse en sentido amplio, ya que su objetivo es triple: a) comprobar el cumplimiento de los objetivos; b) orientar y motivar al alumno; c) calificar.

Conforme a ello, la nota final de la asignatura se calculará sobre los resultados de la evaluación continua (asistencia a clases teóricas y prácticas, tutorías, realización de trabajos, controles periódicos...), que supondrán el 40%, más el resultado de la calificación obtenida en el examen escrito de final de curso, que supondrá el 60%.

Los alumnos dispondrán de un plazo adecuado [ajustado a la normativa vigente- para proceder a la revisión o a cualquiera otra aclaración relacionada con los exámenes efectuados así como con las calificaciones obtenidas.

Los alumnos que, por causas extraordinarias y debidamente justificadas comunicadas con antelación, no puedan acogerse a la modalidad de evaluación continua, serán evaluados solamente por medio de un examen final: la calificación se obtendrá en su totalidad del examen final.

La calificación obtenida en la evaluación continua se mantendrá para todas las convocatorias del curso académico 2011/12.

Bibliografía. Fontes de información

Michael J. Sodaro, **Política y ciencia política : una introducción**, 2ª ed., McGraw Hill, Madrid, 2010,

Josep María Vallés, **Ciencia Política: una introducción**, 8ª ed., Ariel, Barcelona, 2010.,

Rafael Del Águila, **Manual de ciencia política**, 5ªed., Trotta, Madrid, 2008,

AAVV, **Sistemas de organización política contemporánea**, UNED, Madrid, 2007,

James N. Danziger, **Understanding the Political World**, Pearson International Edition, New York, 2006,

López Mira, Alvaro Xosé, **Introducción ó sistema político español**, Universidade de Vigo, Vigo, 2001,

Morata, Francesc, **La Unión Europea**, Ariel, Barcelona, 1998,

Pereira Menaut, A-C y Rojo Salgado, A. (coord.), **Multiconstitucionalismo e Multigoberno. Estados e Rexións na Unión Europea**, Uni. Santiago de Compostela-Universidad de Vigo, 2005.,

Recomendacións

Outros comentarios

Para unha adecuada comprensión e asimilación dos contidos desta materia por parte do alumno non se requiren uns
prerrequisitos formais, ao non ser necesarios uns coñecementos previos especializados. É suficiente coa preparación previa
de carácter xeral esixida para poder cursar estudos de Grado no ámbito universitario. A este respecto recoméndase ter
cursado as materias afines do Bachillerato. É aconsexable tamén que o alumno habitúese a unha lectura diaria da prensa,
tanto nacional como internacional, o que facilitará a súa comprensión e familiarización coa realidade e terminoloxía
politolóxica.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía I				
Materia	Economía: Principios de economía I			
Código	V03G100V01102			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Loveira Pazo, Rosa María			
Profesorado	Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	rloveira@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/rloveira			
Descrición xeral	La economía es una ciencia social que estudia la producción, la distribución y el consumo de bienes y servicios. Analiza cómo los individuos toman decisiones, cómo interactúan y cómo influyen en su comportamiento las instituciones y los incentivos. El objetivo de esta materia es sentar las bases de un lenguaje riguroso y transmitir los conocimientos económicos básicos para que el alumno aprenda a pensar como un economista. El programa de la materia ofrece una visión panorámica de las grandes ideas que se repiten en Economía como el coste de oportunidad, la toma de decisiones en términos marginales, el papel de los incentivos, la eficiencia de las asignaciones del mercado, y así hasta diez principios básicos que constituyen el fundamento de la mayor parte del análisis económico.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
A5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
A6	Adquirir coñecementos de Análise económica
A9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
A10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B11	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas	A2 A5
Capacidade de formular argumentacions simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos graficos	A6 A9 A10
Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica.	B6 B10 B11

Contidos

Tema	
PARTE I: Introducción	Tema 1. Los principios basicos de la economia. Tema 2. Pensar como un economista
PARTE II: Oferta y demanda I: Cómo funcionan los mercados	Tema 3. Oferta y demanda: las fuerzas del mercado. Tema 4. La elasticidad y sus aplicaciones
PARTE III: Oferta y demanda II: Mercados y Bienestar	Tema 5. Los consumidores, los productores y la eficiencia del mercado Tema 6. Aplicación: los costes de la tributación Tema 7. Fallos de mercado y la intervención del Estado

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	20	30
Sesión maxistral	30	30	60
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de tipo test	3	27	30
Outras	4.5	10.5	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistrais. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións .
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Titoría en grupo	Nesta clases farase unha valoración de grupo sobre a evolución e desenvolto dos contidos da materia. Como parte importante desta tarefa se tratara de resolver dúbidas e profundizar nos puntos do programa que atraían unha maior curiosidade intelectual por parte do alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor da mateira. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase publico ó comezo do curso académico vixente. Nos grupos de docencia reducida, o profesor resolvera as dúbidas que xurdan no desenvolto das clases practicas con ordeador e as de exercicios.
Titoría en grupo	As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor da mateira. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase publico ó comezo do curso académico vixente. Nos grupos de docencia reducida, o profesor resolvera as dúbidas que xurdan no desenvolto das clases practicas con ordeador e as de exercicios.
Probas	Descrición
Probas de tipo test	As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor da mateira. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase publico ó comezo do curso académico vixente. Nos grupos de docencia reducida, o profesor resolvera as dúbidas que xurdan no desenvolto das clases practicas con ordeador e as de exercicios.
Outras	As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor da mateira. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase publico ó comezo do curso académico vixente. Nos grupos de docencia reducida, o profesor resolvera as dúbidas que xurdan no desenvolto das clases practicas con ordeador e as de exercicios.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios establecido polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu nas sesións maxistrais.	Parte la evaluación continua: 20
Probas de tipo test	Examen final. Proba tipo test sobre os contidos da materia (podrían incluírse algunha pregunta de resposta curta)	80
Outras	O longo do curso realizaranse probas parciais (tipo test ou de resposta curta). As calificacións inclúiranse dentro da avaliación continúa.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia constará de dous bloques. Por un lado, o exame final valerán ata un 80% da nota (8 puntos) e doutra banda, a avaliación continua que pesará ata un 20% na nota final (2 puntos).

Exame final (Ata 8 puntos): Haberá un exame final que se realizará na data oficial establecida no calendario de exames.

Avaliación continua (Ata 2 puntos): O 20% restante da nota obterase mediante a avaliación continua do alumno, o que inclúe a entrega de exercicios que se poidan programar ao longo do curso, e a nota dos pequenos controis que periodicamente se poidan facer.

Nas convocatorias extraordinarias do curso 2013/14 manteráanse os mesmos criterios de avaliación, polo que se gardará a nota de avaliación continua acadada durante o curso.

Bibliografía. Fontes de información

Mankiw, N. G, **Principios de Economía**, 6ª edición,

Bernanke, B. S. y Frank, R. H.,, **Principios de Economía**, 3º edición,

Samuelson, P. A. y Nordhaus W. D, **Economía**, 18º edición,

Krugman P., Wells R. y Olney, M. L.,, **Fundamentos de Economía**, 1º edición,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Materia	Historia: Historia económica			
Código	V03G100V01103			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vallejo Pousada, Rafael			
Profesorado	Vallejo Pousada, Rafael			
Correo-e	vallejo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Historia Económica Mundial ten por obxecto iniciar os estudantes de Economía no estudo, de longo prazo, das grandes transformacións na organización económica das sociedades humanas, para entender como se conforman as bases da economía actual.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
A2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
A3	Coñecer o marco institucional da economía
A4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
A5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
A12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
B1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
B2	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
B3	Capacidade de traballar en equipo
B4	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
B5	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B7	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B11	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B12	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B13	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B14	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B15	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas.	A2
Interpretación y comprensión de los conceptos económicos e historiográficos fundamentais.	A2
Definir e comprender conceptos e ferramentas económicos básicos	A1
	A2
	A5
Coñecer o marco institucional da economía.	A3
Comprender el proceso de nacimiento y transformación de las principales instituciones económicas a lo largo del tiempo	A3
Coñecer o sistema europeo de contabilidade nacional	A3
Saber situar a economía na súa evolución histórica.	A4
Distinguir los condicionantes y las fuerzas que impulsan o frenan el crecimiento económico en el largo plazo	A3

Capacidade para a búsqueda de información económica, analizar a evolución dunha economía e a sua comparación con outras economías	A5 A8 A12	B6 B7 B11 B13 B15
Entender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos.	A5	
Manejo e interpretación de los contenidos de textos y representaciones gráficas	A8	
Capacidade para a análise crítica sobre as ferramentas a utilizar e na interpretación dos resultados, a nivel individual ou de grupo	A8 A12	B1 B2 B3 B4 B5 B10 B14
Posuír habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido.	A8	
Consideración de los valores y principios cívicos como factores integrantes del análisis de los hechos económicos		B1
Demostrar respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo.		B1
Fomentar la calidad, claridad y precisión en la expresión para argumentar de forma coherente		B6
Desenvolver sensibilidade respecto ao medio e compromiso cunha economía sustentable.		B2
Fomentar la capacidad de organización de conocimientos y su exposición, oral o escrita, de manera clara, adecuada y eficiente		B7
Ser capaz de traballar en equipo.		B3
Tratamiento e interpretación de los conocimientos de forma sintética y crítica		B10
Amosar espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo a empatía co resto de persoas.		B4
Aplicación de los conocimientos en la evolución de los hechos económicos a la comprensión de los problemas más recientes de naturaleza económica y sus efectos.		B11
Ter habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas.		B6
Evidenciar competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia.		B7
Fomentar a actitude crítica e autocrítica.		B10
Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación.		B12
Manifestar autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación.		B13
Potenciar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos		B15

Contidos

Tema	
1. Introducción á Historia Económica Mundial	1.1. Economía, Historia e Historia Económica. 1.2. Organización e contido da Historia Económica Mundial.
2. As economías preindustriais	2.1. Das sociedades preagrarias á revolución neolítica. 2.2. As sociedades agrarias: das grandes civilizacións antigas á sociedade feudal. 2.3. A economía feudal durante a Idade Media (séculos VI-XV). 2.4. Transformacións no feudalismo, mercantilismo e capitalismo comercial (séculos XVI-XVIII).
3. Revolución industrial, difusión da industrialización e segunda industrialización	3.1. A industrialización en Inglaterra e a difusión da industrialización (1760-1870). 3.2. A segunda industrialización, a globalización da economía e a gran diverxencia (1870-1914) 3.3. As relacións económicas internacionais durante o longo século XIX.
4. A desintegración da economía mundial e a gran depresión (1914-1945)	4.1. A I Guerra Mundial: causas e consecuencias. 4.2. Crecemento económico desequilibrado na década de 1920. 4.3. A gran depresión na década dos 30. 4.4. A II Guerra Mundial, os seus custos e as súas consecuencias.
5. A época dourada do capitalismo (1945-1973)	5.1. A nova orde económica e geopolítica internacional: a hexemonía dos EE.UU e o mundo bipolar. 5.2. Reconstrucción económica e expansión da Europa capitalista. 5.3. O comunismo e a planificación centralizada. 5.4. O comercio internacional entre 1945 e 1973.

6. A crises económicas e a nova globalización (1973-2000)

- 6.1. A crise económica de 1973 e as respostas da economía capitalista.
- 6.2. As economías comunistas: supervivencia, colapso en Europa e transición ás economías de mercado.
- 6.3. A nova globalización e o comercio internacional no último cuarto do século XX.
- 6.4. A integración da Unión Europea e o Euro.
- 6.5. Asia toma o relevo de Europa: a gran converxencia.
- 6.6. Crisis financeiras e inestabilidade dos mercados desde 1980.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Seminarios	15	30	45
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de tipo test	0	3	3
Informes/memorias de prácticas	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos de cada un dos temas do programa.
Seminarios	Sesións sobre temas ou partes seleccionadas do programa co obxectivo de preparar o estudantado para a realización de intervencións. Esixirá lectura, redacción dun traballo, exposición e defensa, con debate, sobre o mesmo.
Titoría en grupo	Esixe a selección, por parte do profesor, de cuestións clave, a tratar pola súa importancia ou dificultade, e a elaboración, por parte dos alumnos, dun esquema de dúbidas e preguntas sobre esas cuestións clave. Tamén servirá para resolver dúbidas xerais sobre os contidos ou as prácticas da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo	Cada estudante desenvolverá esta actividade baixo a supervisión directa do profesor. Servirá para atender o ritmo de traballo persoal, o avance propio na materia e, no seu caso, as dificultades atopadas. Ademais das resolucións das dúbidas xurdidas como resultado do traballo en grupo, o profesor atenderá as cuestións particulares que lle presente cada un dos alumnos e alumnas, en relación aos contidos teóricos da materia, ás prácticas e o proceso de aprendizaxe.
------------------	--

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	- A avaliación dos contidos teóricos farase cun exame final. Nel o alumnado debe expoñer os coñecementos que ten sobre a materia en respostas nun espazo acotado, donde poñer de manifesto a competencia nos contidos teóricos e as habilidades adquiridas nas prácticas.	70
Seminarios	- Traballo práctico relacionado cos seminarios, consistente na lectura dun tema ou parte dun tema, redacción de informe ou síntese, exposición e defensa durante o seminario. - Valorarase a calidade formal dos traballos realizados, a calidade da sintáctica e gramatical e o uso axeitado da metodoloxía propia da investigación (ou estudio riguroso dunha materia ou dun tema). (20% da nota final)	20
Probas de tipo test	- As prácticas dos seminarios darán lugar a probas curtas, tipo test (de preguntas con resposta múltiple). (10% da nota final)	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A nota resulta de: a) Un exame final no que se valoran o coñecemento dos contidos e as habilidades adquiridas durante o curso: 70% da nota; b) Traballos prácticos, desenvolvidos de forma continuada nos seminarios, e test derivados destas mesmas prácticas (30% da nota). Ao marxe da ponderación de cada unha das partes (teórica, 70%; e práctica, 30%), en sí mesmas, cada unha das partes ten que estar aprobada, para poder lograr o aprobado nesta materia. Por exemplo: un alumno ou alumna que teña as seguintes notas: Teoría: 7 (4,9); Práctica: 3 (0,9), non tería a asignatura aprobada, por máis que a suma sexa 5,8. É requisito para aprobar, ter aprobadas cada unha das partes.

2. A calificación correspondente á avaliación continua (30% da nota final) gardarase para todas as convocatorias do presente ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Comín, F., **Historia económica mundial. De los orígenes a la actualidad**, 2011,
Feliú, G.; Sudriá, C., **Introducción a la Historia Económica Mundial**, 2007,
Cameron, R y Neal, L., **Historia Económica Mundial. Desde el paleolítico hasta el presente**, 2005,
Comín, F. Hernández, M. Llopis, E., **Historia Económica Mundial. Siglos X-XX**, 2005,
Zamagni, V., **Historia Económica de la Europa Contemporánea**, 2001,
Kriedte, P., **Fudalismo tardío y Capital Mercantil**, 1989,
Díaz Mier, MA, **Del GATT a la Organización Mundial del comercio**, 1996,
Todaro, M.P., **El desarrollo Económico del Tercer Mundo**, 1988,
Tortella, G., **Los orígenes del siglo XXI. Un ensayo de historia social y económica contemporánea**, 2005,
Hobsbawm, E. J., **Historia del siglo XX: 1914-1991**, 1995,
Landes, D. S., **Progreso tecnológico y revolución industrial**, 1979,
VV.AA., **Guía práctica de historia económica mundial**, 1995,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia económica de España/V03G100V01906

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

Outros comentarios

1. Aconséllase un traballo regular, sistemático, ao longo do cuadrimestre, tanto no referente aos contidos teóricos, transmitidos nas clases maxistras, como nos traballos de seminario.
 2. Os alumnos e alumnas terán en conta que se avaliará, por un lado, a participación nos seminarios e os traballos e probas prácticas (30% da nota final), e os coñecementos teóricos adquiridos a través do exame final (70% da nota final).
 3. Na parte práctica, como na teórica, será especialmente tido en conta o interese demostrado e a calidade das intervencións, ben sexa dentro dos grupos de traballo que se formen, ben individualmente.
 4. Recorda que para aprobar esta materia tes que ter aprobada cada unha das partes, teórica e práctica, tal e como se explica no apartado 7, referido á avaliación, desta Guía.
 5. Titorías individuais: Martes, 12-14 horas. Venres: 11:30-13 horas.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas I				
Materia	Matemáticas: Matemáticas I			
Código	V03G100V01104			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición				
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Profesorado	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Correo-e	cvazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
A2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
A10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
A12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
B3	Capacidade de traballar en equipo
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B7	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B12	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B13	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	A1	B6 B13
Avaliar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	A1 A8 A12	B3 B6 B7 B13
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.	A1	B6 B10 B12
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	A2 A10	B3 B6

Contidos	
Tema	
1. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Suma e produto de matrices. Sistemas de ecuacións.
2. Funcións dunha variable real	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
3. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas.
4. Aplicacións das derivadas de funcións dunha variable real	Convexidade e concavidade. Máximos e mínimos
5. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
6. Derivadas parciais	Derivadas de funcións de varias variables. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana.

7. Optimización sen restriccións.	Condições necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos.
8. Optimización con restriccións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: Teorema dos multiplicadores de Lagrange.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	28	56
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	21	36
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	7	14	21
Titoría en grupo	5	5	10
Probas de resposta curta	3	9	12
Outras	3	12	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma o análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén coa profesora da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades e sobre o proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Asesoramento sobre o traballo individual que será desexable que o estudante leve a cabo para cubrir as deficiencias máis graves que teña cada un.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Asesoramento sobre o traballo individual que será desexable que o estudante leve a cabo para cubrir as deficiencias máis graves que teña cada un.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.	Xunto co resto de elementos da avaliación continua, mínimo un 40
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma o análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.	Junto con el resto de elementos de la evaluación continua, mínimo un 40
Probas de resposta curta	Exames con preguntas breves sobre a materia.	Junto con el resto de elementos de la evaluación continua, mínimo un 40
Outras	Exame final con preguntas breves tipo test e preguntas de desenvolvemento.	Máximo 60

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final do curso será a suma da nota obtida polo traballo e probas realizadas durante o curso (avaliación continua) cunha ponderación mínima do 40% sobre o total, e da nota obtida no exame final, cunha ponderación máxima do 60% do total. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a convocatoria de xullo.

Os puntos da avaliación continua obteranse por:

- probas curtas realizadas nas clases prácticas ao longo do curso
- exercicios e/ou traballos propostos previamente e realizados fora das horas de clase
- participación nas clases

Bibliografía. Fontes de información

Jarne G., Pérez-Grasa I., Minguillón E., **Matemáticas para la Economía. Álgebra lineal y Cálculo Diferencial**,
Sydsaeter, K. e Hammond, P. J., **Matemáticas para el análisis económico**,
Besada, M. e outros, **Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos**,
Besada, M., Vázquez C. e outros, **Cálculo Diferencial en varias variables**,
Balbás, A. e outros., **Análisis matemático para la economía I y II**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Matemáticas II/V03G100V01303

Outros comentarios

Para que o seguimento da materia resulte axeitado, presupoñemos unhas destrezas e coñecementos matemáticos mínimos que o alumnado deberá ter adquirido nos cursos de bacharelato.

Entre eles destacan:

- ☐ Destreza tanto no cálculo aritmético coma no alxebráico e manexo da calculadora de peto.
 - ☐ Cálculo matricial básico.
 - ☐ Manipulación e operacións con polinomios e expresións alxébricas en xeral.
 - ☐ Representación xeométrica e principais propiedades das funcións elementais (lineais, cuadráticas, trigonométricas, logarítmicas, exponenciais, etc.).
 - ☐ Regras de derivación e derivadas das funcións elementais.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Técnicas de economía aplicada				
Materia	Economía: Técnicas de economía aplicada			
Código	V03G100V01105			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Caballero Míguez, Gonzalo			
Profesorado	Amigo Dobaño, Josefina Lucy Caballero Míguez, Gonzalo Garza Gil, María Dolores			
Correo-e	gcaballero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Acercamiento a las principais variables que permiten realizar diagnósticos básicos de situación y evolución de una economía.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
A2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
A3	Coñecer o marco institucional da economía
A5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
A12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
B1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
B2	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
B3	Capacidade de traballar en equipo
B4	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
B5	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B7	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B11	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B13	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B14	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B15	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer o sistema europeo de contabilidade nacional	A3
Definir e comprender conceptos e ferramentas económicos básicos	A1 A2 A5
Capacidade para a búsqueda de información económica, analizar a evolución dunha economía e a sua comparación con outras economías	A5 B6 A8 B7 A12 B11 B13 B15

Capacidade para a análise crítica sobre as ferramentas a utilizar e na interpretación dos resultados, a nivel individual ou de grupo

A8
A12

B1
B2
B3
B4
B5
B10
B14

Contidos

Tema

Introducción	La actividad económica. La información económica y su tratamiento.
Las Cuentas Nacionales	Introducción a la Contabilidad Nacional. Las macromagnitudes del SEC-95. Renta y distribución.
La Balanza de Pagos	La Balanza de Pagos. Concepto y estructura. La Balanza de Pagos. Cálculo e interpretación económica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	60	90
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Formulación e resolución de problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións.
Titoría en grupo	Neste tempo os alumnos poderán plantexar dúbidas sobre a materia ao profesor. Tamén se pode utilizar para que o profesor plantexe problemas aos alumnos que serán avaliados posteriormente.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia e realización de exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías

Descrición
Titoría en grupo
Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Realización de exercicios e resolución de problemas.	30
	Participación no desenvolvemento da materia. Exposición dos exercicios e problemas.	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exame teórico e práctico. É necesario aprobar o examen para superar a materia	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota obtida nas prácticas de laboratorio (ata 30% dá nota final) se gardará para todas as convocatorias do presente curso académico 2013/14.

Bibliografía. Fontes de información

OCDE, **Fuente de datos: National Accounts of OECD Countries**, www.sourceOECD.org,

ONU, **Fuente de datos: Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo Humano**, www.undp.org,

Eurostat, **Fuente de datos: Oficina de publicaciones de las Comunidades Europeas**, www.europa.eu.int/comm/eurostat,

Banco de España, **Fuente de datos: Balanza de pagos de España**, www.bde.es,

INE, **Fuente de datos: Contabilidad Nacional de España**, www.ine.es,

Muñoz, C; Iráizoz, B; Rapún, M., **Las cuentas de la Nación II. Ejercicios**, Cívitas,

Delgado, MJ; Diego, D; Díaz, C; Martín, M., **Introducción a la economía aplicada. Metodología, fuentes estadísticas y casos prácticos**, Ariel,

Muñoz, C; Iráizoz, B; Rapún, M, **Las cuentas de la Nación I. Introducción a la Economía Aplicada**, Cívitas,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito mercantil				
Materia	Dereito: Dereito mercantil			
Código	V03G100V01201			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Torres Pérez, Francisco José			
Profesorado	Torres Pérez, Francisco José			
Correo-e	ftorres@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade desta asignatura é acadar un coñecemento xeral sobre a función actual do Dereito Mercantil centrándose no seguinte:			
	¿Cómo se adquiere a condición de empresario e qué implicacións ten a nivel de responsabilidade?			
	¿Qué tipos de formas sociais existen?			
	¿Qué contratos utilizan habitualmente os empresarios no mercado?			
	¿Qué papel xogan os títulos valores (cheques, letras de cambio etc...) na actualidade?			
	¿Qué regulación existe para as situacións de insolvencia?			

Competencias de titulación

Código	
A3	Coñecer o marco institucional da economía
A7	Comprender o entorno empresarial
A12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
B3	Capacidade de traballar en equipo
B5	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B13	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B15	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Identificar os suxectos que teñen a consideración de empresario a fin de poder determinar quen é responsable, fronte a terceiras persoas, das actuacións que se realicen no mercado.	A3	
Coñecer as particularidades e rasgos propios dos distintos tipos de sociedades mercantís.	A7	
Coñecer os dereitos e obrigas do empresario na súa actuación no mercado.	A7	
Comprender a regulación xurídica da actividade dos empresarios no mercado, de xeito que se poida avaliar de forma básica o marco legal no que se desenvolve unha actividade empresarial.	A7	B10
Determinar qué norma é aplicable ao caso concreto, para poder resolver problemas prácticos derivados da actuación da empresa no mercado.	A12	
	A7	B3 B5 B15
Resolver de forma razoada os problemas xurídicos plantexados.	A7	B3 B6 B10
Elaborar informes de carácter xurídico-económico e realizar a súa presentación.	A3 A7	B3 B5 B6 B10 B13

Contidos

Tema	
Módulo I.- INTRODUCCIÓN Á NORMATIVA MERCANTIL	1. CONCEPTO E CARACTERES XERAIS DO DEREITO MERCANTIL
Módulo II.- ESTATUTO XURÍDICO DO EMPRESARIO	2. O EMPRESARIO E OS SEUS COLABORADORES 3. NOCIONES SOBRE O REXISTRO MERCANTIL E A CONTABILIDADE DO EMPRESARIO 4. ELEMENTOS MATERIAIS DA ORGANIZACIÓN EMPRESARIAL 5. O DEREITO DA COMPETENCIA E A PROPIEDAD INDUSTRIAL
Módulo III.- DEREITO DE SOCIEDADES	6. NOCIONES XERAIS SOBRE AS SOCIEDADES MERCANTILES 7. A SOCIEDADE ANÓNIMA I 8. A SOCIEDADE ANÓNIMA II 9. A SOCIEDADE ANÓNIMA III 10. A SOCIEDADE DE RESPONSABILIDADE LIMITADA I 11. A SOCIEDADE DE RESPONSABILIDADE LIMITADA II 12. AS SOCIEDADES COOPERATIVAS
Módulo IV.- TÍTULOS VALORES	13. TEORÍA XERAL DOS TÍTULOS VALORES 14. A LETRA DE CAMBIO. DECLARACIÓN CAMBIARIAS: ACEPTACION, ENDOSO E AVAL DA LETRA DE CAMBIO 15. CUMPRIMENTO DAS OBRIGACIONES CAMBIARIAS. O VENCIMIENTO DA LETRA 16. O CHEQUE E O PAGARE
Módulo V.- CONTRATACIÓN MERCANTIL	17. AS OBRIGACIONES E OS CONTRATOS MERCANTIS. 18. CONTRATOS DE COLABORACIÓN 19. CONTRATO DE COMPRAVENTA MERCANTIL E CONTRATO DE TRANSPORTE 20.- CONTRATOS NO MERCADOS DE VALORES E CONTRATOS BANCARIOS 21.- CONTRATO DE SEGURO
Módulo VI.- DEREITO CONCURSAL	22- NOCIONES DE DEREITO CONCURSAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	6	18	24
Titoría en grupo	1	0	1
Saídas de estudo/prácticas de campo	5	0	5
Seminarios	6	0	6
Sesión maxistral	30	30	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	40	42
Traballos e proxectos	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	- Presentación de liñas básicas do tema a estudar polo docente. - Intervención dos alumnos. - Dúvidas e debate. - Conclusións e recollida das prácticas. - Entrega de actividade de seminario cando proceda.
Titoría en grupo	- Ao longo do cuadrimestre o docente comunicárase con cada alumno/a para observar a súa progresión e dúvidas na asignatura.
Saídas de estudo/prácticas de campo	- Realízase unha visita de campo a empresas/institucións co obxectivo de comprobar a aplicación práctica dos coñecementos adquiridos.
Seminarios	- Presentación de conclusións e informe polo alumnado. - Recepción de informe e valoración polo docente.
Sesión maxistral	- Esquema e documentación en Plataforma TEMA: tres días antes da clase. Conterá os obxectivos e bibliografía específica. - Explicación dos epígrafes seguindo un esquema de presentación. - Conclusións. - Presentación de dúvidas. - Presentación e reparto da clase práctica cando proceda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Saídas de estudo/prácticas de campo	Atención personalizada diferenciada en: - Saídas de estudo: acompañamento de docente e guía na empresa/institución visitada. - Prácticas de laboratorio: atención do docente aos grupos de traballo. - Seminarios: atención do docente aos grupos de seminario. - Tutoría en grupo: Citarase aos alumnos/as previamente. Realizarase unha atención por parte do docente a grupos de tutoría de, como máximo, 4 alumnos/as.
Prácticas de laboratorio	Atención personalizada diferenciada en: - Saídas de estudo: acompañamento de docente e guía na empresa/institución visitada. - Prácticas de laboratorio: atención do docente aos grupos de traballo. - Seminarios: atención do docente aos grupos de seminario. - Tutoría en grupo: Citarase aos alumnos/as previamente. Realizarase unha atención por parte do docente a grupos de tutoría de, como máximo, 4 alumnos/as.
Seminarios	Atención personalizada diferenciada en: - Saídas de estudo: acompañamento de docente e guía na empresa/institución visitada. - Prácticas de laboratorio: atención do docente aos grupos de traballo. - Seminarios: atención do docente aos grupos de seminario. - Tutoría en grupo: Citarase aos alumnos/as previamente. Realizarase unha atención por parte do docente a grupos de tutoría de, como máximo, 4 alumnos/as.
Tutoría en grupo	Atención personalizada diferenciada en: - Saídas de estudo: acompañamento de docente e guía na empresa/institución visitada. - Prácticas de laboratorio: atención do docente aos grupos de traballo. - Seminarios: atención do docente aos grupos de seminario. - Tutoría en grupo: Citarase aos alumnos/as previamente. Realizarase unha atención por parte do docente a grupos de tutoría de, como máximo, 4 alumnos/as.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	6 prácticas puntuables entre as 8 que se van facer. Cada una puntuará 0.25 puntos sobre o total da nota	12.5
Tutoría en grupo	Valoración de participación nas tutorías e/ou nas clases prácticas. Ata un máximo de 0.25 puntos sobre o total da asignatura	2.5
Saídas de estudo/prácticas de campo	1 saída de campo a 0.25 puntos sobre o total da nota	2.5
Seminarios	2 actividades de seminario a 1 punto cada unha sobre o total da nota	20
Sesión maxistral	Valoración de participación nas sesións maxistraís. Ata un máximo de 0.25 puntos sobre o total da asignatura	2.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1 examen final cun valor de 6 puntos sobre o total da nota	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

As notas da avaliación continua gárdanse ata a convocatoria de xullo do curso académico seguinte -incluso nunha eventual participación na convocatoria de fin de carreira-.

Para que o exame faga media será necesario acadar unha nota superior a 2 puntos.

O alumnado que non participe en ningunha actividade da avaliación continua será avaliado sobre 10 puntos nun exame final de carácter teórico e práctico. Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.

Bibliografía. Fontes de información

Sánchez Calero, Fernando, **Principios de Derecho Mercantil**, última edición,
Jiménez Sánchez, Guillermo (coord.), **Lecciones de Derecho Mercantil**, última edición,
AAVV, **Código de Comercio e lexislación mercantil complementaria**, última edición,
Uría, R., - Menéndez, A., **Curso de Derecho Mercantil**, última edición,
Broseta Pont-Martínez Sanz, **Manual de Derecho Mercantil**, última edición,
Vicent Chuliá, Francisco, **Introducción al Derecho Mercantil**, última edición,

Nota: A efectos de poder resolver e realizar as actividades de seminario, o docente proporcionará un dossier aos diferentes grupos, que conterá bibliografía e documentación específica (artículos de revistas, resúmenes de sentenzas...). O dossier estará dispoñible na Plataforma Tema ou en fotocopiadora ca oportuna antelación.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo económico/V03G100V01902

Dereito concursal/V03G100V01908

Dereito da competencia/V03G100V01909

Outros comentarios

1.- A materia Dereito Mercantil desta titulación non precisa de coñecementos xurídicos previos. De todas formas, a primeira das sesións prácticas adicarase íntegramente ao estudo dos diferentes tipos de normas e a facilitar información sobre bases de datos de carácter xurídico onde poder buscar a lexislación vixente e actualizada.

2.- Aínda que o idioma seleccionado para a elaboración da guía docente e do material repartido ao longo do curso sexa o galego, ás clases desenvolveráanse en castelán ca finalidade de facilitar a súa comprensión aos estudantes ERASMUS que queiran cursar esta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía mundial				
Materia	Economía: Economía mundial			
Código	V03G100V01202			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Simon Fernandez, Xavier			
Profesorado	Simon Fernandez, Xavier			
Correo-e	xsimon@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/index.php?option=com_faitic_acceso_cursos			
Descrición xeral	Benvido a Economía mundial. Iremos traballar duro para mellorar o nivel de comprensión da estrutura e funcionamento da economía mundial. Tentaremos combinar diferentes ferramentas pedagóxicas para que o cuadrimestre sexa interesante e proveitoso para todos. A participación activa dos alumnos e alumnas vai ser a peza central deste percorrido que iniciamos. Oxalá Economía Mundial responda ás vosas expectativas e oxalá cheguemos a xuño cos deberes feitos e satisfeitos do traballo realizado. O profesor vaivos acompañar neste interesante percorrido e vaivos facilitar as ferramentas necesarias para a comprensión das forzas actuantes na Economía Mundial. Vos teredes que pór traballo e entusiasmo por aprender.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
A3	Coñecer o marco institucional da economía
A4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
A5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
A9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
A10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
B2	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
B3	Capacidade de traballar en equipo
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B7	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B9	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B11	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas.	A2 A8	B7
Habilidades na busca, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante.	A5 A8	B9
Comprender as bases de funcionamento da economía, diferenciando países desenvolvidos e subdesenvolvidos.	A3 A4 A5	B2 B3 B6 B10
Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos.	A9 A10	B10 B11

Contidos
Tema

PARTE I. INTRODUCCIÓN

Tema 1.- Conceptos básicos, metodoloxía e fontes.

Descrición:

O sistema económico. Análise de Sistemas. Bases de Datos e Bibliografía.

PARTE II. ESTRUTURA E DINÁMICA DA ECONOMÍA MUNDIAL

Tema 2.- As economías desenvolvidas.

Tema 3.- As economías subdesenvolvidas

Descrición:

Esta parte desenvolverase como se fora un único tema. Os principais conceptos e procesos son: orixe do capitalismo; desenvolvemento e subdesenvolvemento; relacións centro/periferia; semellanzas e diferenzas no proceso de desenvolvemento; o socialismo real; a experiencia chinesa.

Tema 5. Recursos humanos: poboación e mercado de traballo.

PARTE III. ESTRUTURA E ACTIVIDADES ECONÓMICAS

Descrición:

Comportamento demográfico: a súa incidencia nos niveles de benestar; desemprego; actividade económica; poboación e estado do benestar.

Tema 6. Recursos naturais e desenvolvemento económico.

Descrición:

Modelos de Producción agraria; Modelos de Producción pesqueira; Ecoloxía e Economía; problemas ambientais globais; nivel de renda e sensibilidade ambiental.

Tema 7.- Tecnoloxía, industria e servizos.

Descrición:

Modelos de Producción e Organización do Traballo; o papel da tecnoloxía; relevancia das TICs; Terciarización das economías.

PARTE IV. RELACIÓNS E INSTITUCIÓNS ECONÓMICAS INTERNACIONAIS

Tema 8.- Institucións monetarias e financeiras internacionais: SMI, FMI e BM.

Descrición:

Coherencia sistémica global; sistema internacional de pagamentos; regulación dos fluxos financeiros;

Tema 9.- Regulación do comercio internacional: a OMC.

Descrición:

Coherencia sistémica global; sistema internacional de regulación dos fluxos comerciais; aspectos sectoriais do comercio internacional; libre comercio e desenvolvemento.

Tema 10.- Os procesos de integración económica.

Descrición:

Procesos de integración económica: conceptos e experiencias; a Unión Monetaria e Económica na UE; as políticas sectoriais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	7	14	21
Prácticas de laboratorio	7	14	21
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	44	74
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12
Traballos e proxectos	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Seminarios	Presentación, por parte do alumnado de traballos, informes..... sobre diversos epígrafes del temario.
Prácticas de laboratorio	Sesións en Aula de Informática para o manexo de Servidores Estatísticos e Bases de Datos. Obxectivo: tratamento de datos para a análise da economía mundial mediante exercicios propostos.
Titoría en grupo	Encontros personalizados entre alumnos e profesor para: - Propiciar a formulación correcta das preguntas que se fai o alumno. - Presentar o proceso que propicie a resolución dos problemas aos que se enfrente o alumno. - Avaliar a dinámica individual e grupal no seguemento da materia.
Sesión maxistral	Presentación dos contidos teóricos dos temas. Inicio á preparación de Seminarios e Prácticas de laboratorio. Entregaranse unhas guías para cada sesión. Entregaranse lecturas para cada un dos temas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	SESIÓN MAXISTRAL Axuda para a comprensión dos conceptos e das dinámicas económicas. Axuda para propiciar unha lectura correcta dos textos. SEMINARIOS Traballo específico para deseñar as presentacións de traballos, informes..... PRÁCTICAS DE LABORATORIO Traballo específico para impulsar o uso correcto das Bases de Datos e dos Servidores Estatísticos.
Seminarios	SESIÓN MAXISTRAL Axuda para a comprensión dos conceptos e das dinámicas económicas. Axuda para propiciar unha lectura correcta dos textos. SEMINARIOS Traballo específico para deseñar as presentacións de traballos, informes..... PRÁCTICAS DE LABORATORIO Traballo específico para impulsar o uso correcto das Bases de Datos e dos Servidores Estatísticos.
Prácticas de laboratorio	SESIÓN MAXISTRAL Axuda para a comprensión dos conceptos e das dinámicas económicas. Axuda para propiciar unha lectura correcta dos textos. SEMINARIOS Traballo específico para deseñar as presentacións de traballos, informes..... PRÁCTICAS DE LABORATORIO Traballo específico para impulsar o uso correcto das Bases de Datos e dos Servidores Estatísticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	Presentación de traballos e informes sobre aspectos particulares da materia.	20
Prácticas de laboratorio	Realización da análise económica proposta a partir dos exercicios propostos.	20
Sesión maxistral	A participación nas sesións maxistras será parte da avaliación final. Esa participación instrumentarizarase mediante: -Preguntas e comentarios orais durante a propia clase. -Resumos críticos das lecturas obrigatorias e voluntarias	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización de proba escrita. Consistirá en: - Enunciados que o alumno determinará se son verdadeiros ou falsos -Enumeración de características, diferenzas e/ou similitudes de procesos económicos - Interpretación económica de datos, gráficas ou textos.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existe a posibilidade de realizar **unha proba de resposta longa na metade do cuadrimestre**. Será voluntario e liberará a materia para o exame final.

En **segunda convocatoria** o alumno manterá a nota das sesións Maxistras e dos Seminarios. Os alumnos terán a posibilidade de mellorar os resultados dos exercicios das Prácticas de Laboratorio. Realizará unha Proba de Resposta Longa similar á da primeira convocatoria.

Para superar a materia será necesario obter 5 ou máis puntos, como suma das puntuacións obtidas en cada unha das probas. En calquera caso esíxese unha **puntuación mínima de 3** puntos (sobre 10) na proba denominada "Probas de resposta longa, de desenvolvemento".

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105

Outros comentarios

Estudar a Economía Mundial é ocuparse de entender procesos que teñen raíces históricas. Pero eses procesos están vivos, constrúense día tras día. Por iso para seguir esta materia e alcanzar as destrezas necesarias cómpre ler, ler e ler. Iso inclúe libros e artigos pero tamén os informes das institucións internacionais, os informes de organizacións non gobernamentais que se ocupan dos temas de desenvolvemento económico, e as noticias máis quentes que se publican diariamente nos xornais xerais e específicos.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía II				
Materia	Economía: Principios de economía II			
Código	V03G100V01203			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	de Miguel Palacios, Carlos Juan			
Profesorado	de Miguel Palacios, Carlos Juan			
Correo-e	cmiguel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura se imparte en el segundo cuatrimestre del primer curso del Grado en Economía y es, junto con la asignatura de Principios de Economía I que se imparte en el primer cuatrimestre, la primera toma de contacto de los alumnos con la Teoría Económica.			
	La función principal de esta asignatura dentro del plan docente es la de preparar a los alumnos para que puedan cursar las asignaturas de Teoría Macroeconómica a nivel intermedio de los cursos posteriores, en particular la Macroeconomía I y la Macroeconomía II ambas de tercer curso.			
	Para ello, este curso debe proporcionar a los alumnos dos clases de conocimientos. Por un lado la comprensión de los problemas económicos y, por otro lado, la familiarización con las herramientas analíticas que permitan analizarlos.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
A3	Coñecer o marco institucional da economía
A4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
A5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
A6	Adquirir coñecementos de Análise económica
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
A9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
A10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
A11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
A12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
B3	Capacidade de traballar en equipo
B5	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B7	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B11	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B12	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B13	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B14	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B15	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Introducir a los estudiantes en la manera de pensar de los economistas, esto es, acercarlos a los instrumentos analíticos fundamentales y al conocimiento de los conceptos básicos de la economía.	A2
Para ello, analizaremos los problemas económicos desde una perspectiva global, estudiando su cuantificación, la explicación de su origen mediante la utilización de instrumentos de teoría económica y finalmente analizaremos diversas políticas económicas que los gobiernos pueden implementar para reducir su impacto negativo.	A3
	A4
	A5
	A6

Fomentar el espíritu de investigación, desarrollando la capacidad del estudiante para analizar problemas nuevos con los instrumentos estudiados y para razonar de forma rigurosa y sistemática.	A8
Aplicar los conocimientos adquiridos a la resolución de problemas/cuestiones concretas, así como adquirir destreza en el manejo de bases de datos, aprendiendo a derivar de los datos información relevante.	A9 A10 A11 A12
Fomentar en el estudiante una actitud proactiva, la capacidad de trabajar en grupo, la adquisición de responsabilidades así como la habilidad para argumentar y expresarse de forma coherente e inteligible sea en la elaboración de un texto escrito o en la exposición pública de los resultados de un estudio concreto.	B3 B5 B6 B7 B10 B11 B12 B13 B14 B15

Contidos

Tema	
LOS DATOS MACROECONÓMICOS	1. La medición de la renta de un país 2. La medición del coste de la vida
LA ECONOMIA A LARGO PLAZO	3 La producción y el crecimiento 4 El ahorro, la inversión y el sistema financiero 5 El desempleo
EL DINERO Y LOS PRECIOS A LARGO PLAZO	6 El sistema monetario 7 El crecimiento del dinero y la inflación
ANÁLISIS MACROECONÓMICO DE LAS ECONOMÍAS ABIERTAS	8 Análisis macroeconómico de las economías abiertas: Conceptos básicos
LAS FLUCTUACIONES ECONÓMICAS A CORTO PLAZO	9 Introducción al análisis de los ciclos económicos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	10	20	30
Prácticas de laboratorio	5	5	10
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	60	90
Probas de resposta curta	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	3	3
Traballos e proxectos	0	3	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de hojas de problemas que previamente los alumnos deberán haber entregado.
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas impartidas en aula de ordenador en las que los alumnos aprenderán a manejar bases estadísticas y a extraer información relevante de los datos.
Titoría en grupo	En las tutorías en grupo se realizarán diversas actividades de las que se informará previamente a los alumnos.
Sesión maxistral	En las clases teóricas semanales de dos horas de duración, se expondrá de manera resumida los principales contenidos de los distintos temas. Para un adecuado seguimiento de estas clases es necesario que los alumnos preparen con antelación y de manera individual los distintos temas utilizando los manuales de la bibliografía recomendada

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas e/ou ejercicios de forma autónoma	El alumno podrá consultar dudas de diversas maneras: -Tutorías individuales: Estas tutorías tendrán lugar en el despacho 402 y en ellas, de manera voluntaria, el alumno podrá hacer consultas relacionadas con la materia. - Tutorías vía correo electrónico: El alumno podrá escribir al correo electrónico: cmiguel@uvigo.es, para consultar dudas urgentes. - Plataforma de docencia TEMA: En la plataforma TEMA: http://faitic.uvigo.es , se podrán consultar las presentaciones utilizadas en las clases teóricas, así como cualquier otra información relevante para el seguimiento de la asignatura como son las hojas de ejercicios, artículos, etc.
Prácticas de laboratorio	El alumno podrá consultar dudas de diversas maneras: -Tutorías individuales: Estas tutorías tendrán lugar en el despacho 402 y en ellas, de manera voluntaria, el alumno podrá hacer consultas relacionadas con la materia. - Tutorías vía correo electrónico: El alumno podrá escribir al correo electrónico: cmiguel@uvigo.es, para consultar dudas urgentes. - Plataforma de docencia TEMA: En la plataforma TEMA: http://faitic.uvigo.es , se podrán consultar las presentaciones utilizadas en las clases teóricas, así como cualquier otra información relevante para el seguimiento de la asignatura como son las hojas de ejercicios, artículos, etc.
Tutoría en grupo	El alumno podrá consultar dudas de diversas maneras: -Tutorías individuales: Estas tutorías tendrán lugar en el despacho 402 y en ellas, de manera voluntaria, el alumno podrá hacer consultas relacionadas con la materia. - Tutorías vía correo electrónico: El alumno podrá escribir al correo electrónico: cmiguel@uvigo.es, para consultar dudas urgentes. - Plataforma de docencia TEMA: En la plataforma TEMA: http://faitic.uvigo.es , se podrán consultar las presentaciones utilizadas en las clases teóricas, así como cualquier otra información relevante para el seguimiento de la asignatura como son las hojas de ejercicios, artículos, etc.

Avaliación		
	Descripción	Cualificación
Probas de resposta curta	Examen escrito. Habrá un examen final que se realizará en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes	60
Resolución de problemas e/ou ejercicios	Se realizarán controles periódicos que consistirán en ejercicios que el alumno realizará en las clases prácticas y que tendrá que entregar. Contará también la asistencia a las clases prácticas	30
Traballos e proxectos	Los alumnos tendrán que entregar algún trabajo a lo largo del curso.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACION

La nota del alumno constará de dos partes: Un examen final escrito que valdrá hasta un 60% de la nota (6 puntos) y la evaluación continua que pesará hasta un 40% (4 puntos). La nota final del alumno será la suma de las notas de estas dos partes siempre y cuando el alumno alcance la nota mínima exigida en el examen final escrito (2,5 puntos de los 6 posibles). En caso de no alcanzar esa nota mínima, la nota del alumno será la obtenida en la evaluación continua sin que se tenga en cuenta el examen final. La nota correspondiente a la evaluación continua alcanzada durante el cuatrimestre se guardará para la convocatoria de julio del presente curso académico.

Examen escrito (Hasta 6 puntos) : Habrá 1 examen final escrito de contenido tanto teórico como práctico que se realizará en la fecha fijada en la convocatoria oficial de exámenes. La nota mínima exigida para superar el examen final es de 2,5 puntos de los 6 posibles.

Evaluación continua (Hasta 4 puntos) : El 40% restante de la nota se obtendrá mediante la evaluación continua del alumno, lo que incluye la asistencia a las clases prácticas y a los seminarios, la entrega de hojas de ejercicios, la entrega de trabajos y la nota de los pequeños controles que periódicamente se harán en las clases prácticas.

La nota correspondiente a la parte de evaluación continua (40% de la nota final) se guardará para todas las convocatorias del curso académico 2011/12

Bibliografía. Fontes de información

N.G. Mankiw, **Principios de Economía**, 6º,

B. Bernanke y Frank, **Principios de Economía**, 3º,

J. Díaz-Giménez, **Macroeconomía: Primeros conceptos**,

Recomendacións

Outros comentarios

Por ser esta una asignatura de introducción, el nivel de conocimientos y manejo de Matemáticas requerido es muy elemental a un nivel de las matemáticas cursadas en el bachillerato. A este respecto se recomienda al alumno tener un buen manejo del análisis gráfico y del cálculo elemental.

Por otra parte, es bueno que el alumno esté familiarizado con los conceptos económicos que se van a estudiar. Para ello, una lectura cotidiana de periódicos de información general puede ser muy útil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Economía de empresa				
Materia	Empresa: Economía de empresa			
Código	V03G100V01204			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Piñeiro García, María del Pilar			
Profesorado	Piñeiro García, María del Pilar			
Correo-e	otremo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de presentar a empresa como axente económico fundamental, explicando os aspectos básicos da súa xestión e os problemas asociados ao seu goberno. Partindo desta base, identifícanse e defínense as grandes áreas funcionais, profundizando nos aspectos específicos da súa xestión.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Comprender o entorno empresarial
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
A12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
B3	Capacidade de traballar en equipo
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B10	Fomentar a actitude crítica e autocrítica
B13	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer qué é a empresa, qué clases de empresas existen e cales son os seus obxectivos.	A7
Comprender a empresa como un sistema formado por subsistemas que se interrelacionan.	A7
Adquirir técnicas para realizar unha análise da empresa o do seu entorno.	A7
Coñecer os conceptos fundamentais da administración de empresas.	A7
Coñecer e saber aplicar os principais criterios para a toma de decisións nas empresas.	A12
Coñecer os diferentes tipos de decisións de operacións e saber aplicar as principais técnicas para a toma de decisións neste ámbito.	A7 A12
Coñecer as principais fontes de financiación da empresa.	A7
Comprender a estrutura económico-financeira dunha empresa e o principio de equilibrio económico-financeiro.	A7
Coñecer e saber aplicar os criterios de selección de inversións para avaliar as alternativas de inversión dunha empresa.	A12
Comprender os conceptos de marketing e dirección de marketing, ser capaz de definir o mercado da empresa e a situación de dito mercado.	A7 A12
Coñecer as variables do marketing-mix e utilízalas para a adopción de decisións comerciais eficientes.	A12
Capacidade de traballar en equipo.	B3
Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas.	B6
Fomentar a actitude crítica e autocrítica.	B10
Autocontrol no sistema de traballo, en canto ao tempo e a planificación.	B13
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido.	A8

Contidos

Tema	
TEMA I. A EMPRESA E O EMPRESARIO.	1.1.Concepto de empresa. 1.2. A figura de empresario. 1.3. Clases de empresas. 1.4. Obxectivos da empresa. 1.5. A empresa como sistema: principais subsistemas empresariais. 1.6. O entorno da empresa

TEMA 2. PRINCIPIOS BÁSICOS DA ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS.	2.1. Introducción á administración de empresas. 2.2. A planificación empresarial. 2.3. A organización da empresa. 2.4. A integración do personal. 2.5. A dirección dos recursos humanos. 2.6. Sistemas e procesos de control.
TEMA 3. A TOMA DE DECISIÓNS NA EMPRESA.	3.1. O proceso de toma de decisións. 3.2. Tipos de decisións. 3.3. Situacións de certeza, risco e incertidume. 3.4. A matriz de decisión. 3.5. Métodos e criterios para a toma de decisións. 3.6. Decisións secuencias e árbores de decisión.
TEMA 4. A DIRECCIÓN DE OPERACIÓNS.	4.1. Introducción. 4.2. Concepto e obxectivos da dirección de operacións. 4.3. O proceso de planificación, programación e control da produción: principais decisións estratéxicas e tácticas. 4.4. O punto morto da empresa. 4.5. A xestión dos inventarios de demanda dependente e independente. 4.6. Planificación, programación e control de proxectos.
TEMA 5. A DIRECCIÓN FINANCEIRA.	5.1. Introducción. 5.2. O patrimonio e o balance da empresa. 5.3. As fontes financeiras da empresa. 5.4. A estrutura económico-financeira da empresa. 5.5. Principio de equilibrio económico-financeiro: o fondo de rotación. 5.6. Os ciclos de actividade da empresa e o período medio de maduración. 5.7. Análise da situación económica e financeira mediante ratios. 5.8. Criterios de valoración e selección de inversións.
TEMA 6. A DIRECCIÓN COMERCIAL.	6.1. Introducción. 6.2. Concepto de marketing e dirección de marketing. 6.3. Definición do mercado da empresa. 6.4. Análise da situación do mercado da empresa. 6.5. Estratexias comerciais: o marketing mix

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	29	30	59
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	45	60
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	20	20
Titoría en grupo	5	0	5
Outros	2	0	2
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e das bases do traballo a desenvolver polo estudante. Para a explicación da materia o profesor planteará exercicios e/ou problemas que se resolverán na aula fomentando a participación do alumnado.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor, aplicando os coñecementos que adquiriu. Correspóndese coas prácticas que debe realizar o alumno de xeito presentacional e integrado nun grupo de traballo.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma o análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Outros	Corrección do exame final da materia previa á revisión deste por parte do alumno.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Resolveranse as dúbidas prantexadas polo alumnado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.
Actividades introdutorias	Resolveranse as dúbidas prantexadas polo alumnado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.
Titoría en grupo	Resolveranse as dúbidas prantexadas polo alumnado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.

Outros	Resolveranse as dadas prantexadas polo alumnado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolveranse as dadas prantexadas polo alumnado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor, aplicando os coñecementos que adquiriu. Correspóndese coas prácticas que debe realizar o alumno integrado nun grupo de traballo e de xeito presencial. Parte da avaliación realizarase de xeito individual.	30
Probos de resposta curta	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia. Correspóndese coa parte teórica do exame final.	35
Probos prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probos para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Correspóndese coa parte práctica do exame final.	35

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación do alumno realizarase do seguinte xeito:

- Exame final (70% da nota final, 7 puntos). Realizarase un único exame ao final do cuadrimestre, que constará dunha parte teórica y unha parte práctica. Para superar o examen será necesario obter unha nota igual ou superior a 3,5 puntos e, como mínimo, o 40% da nota asignada a cada parte.

- Traballos realizados en grupo e individualmente nas prácticas de xeito presencial (30% da nota final, 3 puntos).

Para superar a materia, é necesario cumprir dúas condicións: superar o exame final e acadar un mínimo de 5 puntos na materia.

No caso de superar o exame, a nota final da materia resulta da suma da nota acadada no exame y da nota dos traballos realizados nas prácticas de xeito presencial.

No caso de non superar o exame, a nota final da materia será a resultante de expresar a nota do exame nunha escala de 10 puntos.

Antes da revisión do exame, procederase á súa corrección pública, na que se explicarán os criterios de puntuación.

A segunda convocatoria rexirase polas mesmas normas.

Os alumnos que asistan a dúas ou máis prácticas e non se presenten a ningún exame serán calificados como suspensos na segunda convocatoria e a súa nota será a das prácticas nunha escala de 10 puntos tendo en conta que as prácticas supoñen o 30% da nota final.

Bibliografía. Fontes de información

BUENO CAMPOS, E., **Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización**, 2002,

CRESPO FRANCO, T. e PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, programación e control, Ejercicios resoltos**, 2005,

MAYNAR MARIÑO, P.; BAÑEGIL PALACIOS, T.M. e GALERA CASQUET, C., **La economía de la empresa en el espacio europeo de educación superior**, 2008,

CRESPO FRANCO, T. e PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, programación e control**, 2009 (3ª edición),

DÍEZ DE CASTRO, E e REDONDO LÓPEZ, C., **Administración de empresas**, 1999,

JIMÉNEZ CABALLERO, J.L.; PÉREZ LÓPEZ, C. e DE LA TORRE GALLEGOS, A., **Dirección financiera de la empresa. Teoría y práctica**, 2007,

GIL ESTALLO, M.A. e GINER DE LA FUENTE, F. E., **Cómo crear y hacer funcionar una empresa**, 2007 (7ª edición),

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; JUNQUERA CIMADEVILLA, B. e DEL BRÍO GONZÁLEZ, J.A., **Iniciación a los negocios para ingenieros. Aspectos funcionales**, 2008,

KRAJEWSKI, L.J. e RITZMAN, L.P., **Administración de operaciones. Estrategia y análisis**, 2000 (5ª edición),

KOONTZ, H. e WEIHRICH, H., **Administración: una perspectiva global**, 2004,

PÉREZ GOROSTEGUI, E., **Introducción a la economía de la empresa**, 2002,

SUÁREZ SUÁREZ, A.S., **Curso de economía de la empresa**, 1996,

A bibliografía básica da materia está formada polas seguintes referencias: BUENOS CAMPOS (2002), CRESPO FRANCO e PIÑEIRO GARCÍA (2005), PIÑEIRO GARCÍA et al. (2010) e MAYNAR MARIÑO et al. (2008).

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación na materia e concíbese de forma flexible. Polo tanto, pódense requirir reaxustes ao longo do curso académico motivados pola dinámica da clase, polo grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que poideran surxir. Por outro lado, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Para un maior aproveitamento das sesións maxistrais e das prácticas, rógase puntualidade e unha actitude de respecto cara aos demais. É tamén moi importante que antes de cada sesión maxistral ou práctica se teñan revisado os materiais que aconselle o docente na sesión anterior.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística I				
Materia	Estatística: Estatística I			
Código	V03G100V01205			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Rodríguez Campos, María Celia			
Profesorado	Rodríguez Campos, María Celia			
Correo-e	mcrdiguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estatística I é unha materia de formación básica que se imparte no segundo cuadrimestre do primeiro curso do Grao en Economía e consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno. Con esta materia preténdese, en primeiro lugar, que o alumno sexa capaz de manexar adecuadamente a información contida nun conxunto de datos. Para iso, aprenderá a organizala, representala gráficamente e resumila nunha serie de indicadores cuxa correcta interpretación permitiralles obter unha visión global do funcionamento do proceso en estudo. Por outra banda, proporcionarase ao alumno a ferramenta teórica básica para comprender o comportamento dos fenómenos aleatorios, entre os que se inclúen numerosos procesos económicos, e os diferentes modelos que se utilizan para representalos. O seguimento do curso de Estatística I, xunto co de Estatística II no segundo cuadrimestre do segundo curso, dotará ao alumno da capacidade de afrontar as distintas etapas dunha investigación estatística, desde a formulación dun problema real ata a interpretación das análises realizadas, que permitirán entender mellor as características do fenómeno estudado e aplicar este coñecemento en ámbitos como a predición do seu comportamento futuro.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
A6	Adquirir coñecementos de Análise económica
A8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
A10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
A12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
B6	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
B7	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B9	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
B15	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Organizar en táboas e representar gráficamente un conxunto de datos	A10 A12	B7
Coñecer os principais coeficientes utilizados na análise descritiva dun conxunto de datos	A1 A6	
Calcular os coeficientes apropiados segundo a natureza das observacións e o tipo de análise a realizar	A6 A10 A12	B9 B15
Interpretar adecuadamente os resultados obtidos na análise descritiva dos datos	A6 A10	B6 B9
Comprender o concepto de experimento aleatorio e identificar os posibles sucesos	A1	
Coñecer e comprender o concepto de probabilidade e as súas propiedades	A1	
Resolver correctamente exercicios sobre cálculo de probabilidades	A1	B15
Comprender o concepto de variable aleatoria	A1 A6	
Distinguir entre variables discretas e continuas	A1 A6	

Calcular probabilidades relativas a unha variable aleatoria	A1	
	A6	
Coñecer e obter as principais características das variables aleatorias	A1	
	A6	
	A10	
Coñecer os principais modelos de distribucións utilizados na representación de variables aleatorias	A1	
	A6	
	A10	
Identificar que variable debe utilizarse en cada situación particular e discernir o modelo adecuado para representala.	A6	
	A10	
Identificar as variables aleatorias independentes	A1	
	A6	
	A10	
Resolver correctamente exercicios sobre variables aleatorias e as súas distribucións	A6	
	A10	
Manexar o programa estatístico utilizado na materia	A8	B7
	A12	B9
		B15
Interpretar adecuadamente as saídas de resultados do programa estatístico	A6	B6
	A8	B9

Contidos

Tema		
TEMA 1. Introducción	Concepto e obxecto da Estatística. Etapas dunha investigación estatística. Estatística Descritiva, Teoría da Probabilidade e Inferencia Estatística. Conceptos básicos e notacións. Variables cuantitativas e cualitativas.	
TEMA 2. Distribucións de frecuencias unidimensionais	Frecuencias dunha variable estatística e as súas propiedades. Distribucións de frecuencias agrupadas e non agrupadas. Representacións gráficas. Medidas de posición: media, moda, mediana e cuantiles. Medidas de dispersión: percorridos, varianza, desviación típica e coeficiente de variación. Simetría e asimetría. Diagramas de caixa.	
TEMA 3. Distribucións de frecuencias bidimensionais	Frecuencias bidimensionais. Distribucións marxinais e condicionadas. Independencia estatística. Covarianza e coeficiente de correlación. Asociación entre variables cualitativas: coeficientes chi-cadrado de Pearson e V de Cramer.	
TEMA 4. Probabilidade	Experimento aleatorio. Espazo muestral e sucesos. Operacións con sucesos e as súas propiedades. Definicións de probabilidade: clásica (regra de Laplace) e frecuentista. Definición axiomática de Kolmogorov da probabilidade. Consecuencias dos axiomas. Probabilidade condicionada. Teorema do produto. Teorema da probabilidade total. Teorema de Bayes. Independencia de sucesos.	
TEMA 5. Variables aleatorias unidimensionais	Definición. Función de distribución. Variables aleatorias discretas: función de probabilidade e propiedades. Variables aleatorias continuas: función de densidade e propiedades. Características dunha variable aleatoria: esperanza matemática, moda, mediana, momentos, varianza e desviación típica. Desigualdade de Tchebychev. Simetría e asimetría.	
TEMA 6. Principais distribucións discretas	Uniforme. Bernoulli. Binomial. Xeométrica. Binomial negativa. Hiperxeométrica. Poisson.	
TEMA 7. Principais distribucións continuas	Uniforme. Normal. Exponencial. Gamma.	
TEMA 8. Introducción ás variables aleatorias bidimensionais	Definición. Función de distribución. Variables discretas e continuas. Distribucións marxinais e condicionadas. Independencia de variables aleatorias. Covarianza e coeficiente de correlación.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	7.5	7.5	15
Prácticas en aulas de informática	7.5	7.5	15
Titoría en grupo	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	24	24
Outros	0	1	1
Sesión maxistral	30	30	60
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	22	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolvanse exercicios dos boletíns de problemas dos temas correspondentes a cada sesión. Os alumnos deberán entregar a solución dos exercicios propostos pola profesora para a súa corrección e cualificación.
Prácticas en aulas de informática	Nestas sesións utilizaremos o programa estatístico SPSS, aplicando as técnicas introducidas nas clases teóricas a distintos conxuntos de datos. Despois dunha primeira parte guiada, cada alumno deberá resolver, utilizando o programa SPSS, os exercicios propostos pola profesora. O ficheiro de resultados xerado deixarase na plataforma Tema para a súa corrección e cualificación
Tutoría en grupo	Estas sesións terán dous partes. Na primeira parte os alumnos poderán suscitar todas as cuestións ou dúbidas que teñan sobre a materia, tanto a nivel teórico como práctico. Na segunda parte os alumnos resolverán cuestionarios tipo test con preguntas teóricas e prácticas dos temas indicados, co obxecto de valorar o nivel de comprensión alcanzado. Para iso utilizarase a ferramenta de cuestionarios da plataforma Tema, que xerará unha cualificación que tamén formará parte da nota final.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos deberán resolver pola súa conta todos os exercicios do boletín de problemas. A solución aos problemas non comentados en clase, poderase presentar, solicitar e discutir a través dos Foros de Exercicios incluídos no espazo virtual da materia na plataforma Tema.
Outros	Tutorización virtual. Na plataforma Tema incluírase, ademais do Foro de Exercicios xa comentado antes, un Foro de Dúbidas para que os alumnos poidan consultar cuestións sobre contidos teóricos e prácticos, dispoñendo así dun procedemento de tutorización virtual.
Sesión maxistral	Nas clases de teoría presentaranse e desenvolveranse os contidos de cada tema, acompañados dos exemplos necesarios para facilitar a asimilación dos conceptos básicos e a aplicación dos métodos estatísticos introducidos. Con anterioridade ao comezo de cada tema, proporcionarase os alumnos, a través da plataforma Tema, un boletín de problemas, dos cales a profesora resolverá en clase algúns exercicios tipo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Tutoría en grupo	Os alumnos poderán suscitar cuestións ou dúbidas sobre contidos teóricos e prácticos durante as sesións de tutorías en grupo. Ademais dispoñerán dun Foro de Dúbidas na plataforma Tema.
Outros	Os alumnos poderán suscitar cuestións ou dúbidas sobre contidos teóricos e prácticos durante as sesións de tutorías en grupo. Ademais dispoñerán dun Foro de Dúbidas na plataforma Tema.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nestas sesións, os alumnos resolverán de forma individual varios exercicios, cuxa solución presentar por escrito e será recollida pola profesora para a súa corrección e cualificación	15
Prácticas en aulas de informática	Utilizando o programa estatístico SPSS os alumnos realizarán os exercicios propostos, xerando un ficheiro de resultados que se deixará na plataforma Tema para a súa corrección e cualificación.	10
Tutoría en grupo	Nestas sesións os alumnos resolverán cuestionarios tipo test con preguntas teóricas e prácticas. Para iso utilizarase a ferramenta de cuestionarios da plataforma Tema, que xerará aleatoriamente un número prefijado de preguntas para cada alumno.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Valorarase o traballo do alumno mediante a súa participación en clases teóricas e prácticas e a utilización dos foros e demais ferramentas da plataforma.	5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exame final da materia, que constará de cuestións teóricas, exercicios e interpretación de resultados do programa estatístico utilizado nas prácticas de laboratorio.	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, o alumno debe obter unha cualificación maior ou igual que 5 (sobre 10) na nota final, debendo alcanzar polo menos 3.5 puntos (sobre 10) no exame final.

O criterio de avaliación (60% exame e 40% resto) será o mesmo en todas as convocatorias.

Se un alumno realizou máis de 3 sesións de prácticas ou de tutorías será considerado como presentado na correspondente convocatoria aínda que non se presente ao exame final.

Bibliografía. Fuentes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA :

- Casas Sánchez, J.M. y Santos Peñas, J. *Introducción a la Estadística para Economía y Administración de Empresas*. Madrid : Centro de Estudios Ramón Areces, 2005 (2ª ed).
- Esteban García, J. y otros: *Estadística Descriptiva y nociones de Probabilidad* .Madrid: Paraninfo, 2008.
- Uña Juárez, I, Sanz Martínez, J. y Tomeo Perucha, V. *Cálculo de Probabilidades*. Madrid: Garceta Grupo Editorial, 2009.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA :

- Casas Sánchez, J.M. y otros. *Ejercicios de estadística descriptiva y probabilidad para Economía y Administración de Empresas*. Madrid : Pirámide, 2006.
- Martín Pliego, F. J. *Introducción a la Estadística Económica y Empresarial*. Madrid: Thomson, 2004.
- Martín-Pliego, F. J. y Ruíz-Maya, L. *Estadística I: Probabilidad*. Madrid: Thomson, 2004.
- Martín-Pliego, F. J.; Ruíz-Maya, L. y Montero Lorenzo, J. M. *Problemas de Probabilidad*. Madrid: Thomson Paraninfo, 2006.
- Peña, D. *Fundamentos de Estadística*. Madrid: Alianza Editorial, 2008.
- Rohatgi, V. K. and Saleh, A. K. Md. E. *An Introduction to Probability and Statistics*. 2ndEdition. New York: Wiley, 2000.
- Tomeo Perucha, V. y Uña Juárez, I. *Lecciones de Estadística descriptiva*. Madrid: Garceta Grupo Editorial, 2009.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Estatística II/V03G100V01403

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104
